

BIBLIOGRAFIA I PRZYPISY ŹRÓDŁOWE – WSKAZÓWKI

INFORMACJE OGÓLNE

Opisy bibliograficzne i przypisy źródłowe należy podawać w jednolitej formie i stosować konsekwentnie wybrany sposób zapisu spośród tych, które zaleca Oficyna Wydawnicza SGH:

- w **systemie harwardzkim** (autor + data + strona),
- **numerycznym** (*MLA – Modern Language Association*),
- **tradycyjnym** (klasycznym).

SYSTEM HARWARDZKI/ APA

Stosowany w pracach z nauk społecznych i ścisłych, szczególnie rekomendowany, jeśli w pracy występują przypisy rzeczowe (z numerycznymi odnośnikami w tekście), jako jedyny rozpoznawany przez bazy *Google Scholar* istotne w kontekście cytowania. Przypisami źródłowymi zamieszczanymi w treści tekstu głównego rządzi schemat [nazwisko autora + data wydania + numer strony]. Umieszcza się je bezpośrednio po cytacie lub w innym miejscu wymagającym wskazania źródła. Dokładne i pełne opisy bibliograficzne podaje się tylko w bibliografii załącznikowej na końcu pracy. Sporządza się ją w **porządku alfabetycznym** według nazwisk autorów.

SCHEMAT ODSYŁACZY W TEKŚCIE

- Należy podać nazwisko bez inicjałów oraz rok publikacji, stronę.

[Nazwisko, data]
[Kowalski, 2017]

[Nazwisko, data, strona]
[Kowalski, 2017, s. 35]

- Jeżeli cytowana praca ma dwóch autorów, należy podać obydwa nazwiska i rok publikacji.

[Nazwisko1, Nazwisko2, data, strona]
[Kowalski, Nowak, 2017, s. 35]

- Jeżeli praca ma 3–5 autorów, należy wymienić wszystkich przy pierwszym cytowaniu, a przy każdym kolejnym jedynie nazwisko pierwszego autora z dopiskiem i in. (lub *et al.* jeśli w pracy są stosowane skróty łacińskie typu *op.cit.*, *ibidem*) oraz z rokiem publikacji. Jeżeli praca ma więcej niż pięciu autorów,

za każdym razem należy podać tylko nazwisko pierwszego z nich z dopiskiem i in. lub *et al.* oraz z rokiem publikacji.

[Nazwisko i in., data, strona]

[Kowalski i in, 2017, s. 35]

[Kowalski *et al.*, 2017, s. 35]

- Jeżeli nazwiska autorów pojawiają się w tekście, należy podać w nawiasie kwadratowym tylko datę – rok wydania.

Jak przekonuje Kowalski [2017]...

- Jeżeli odsyłacze do dwóch różnych pozycji po skróceniu wyglądałyby jednakowo, należy każdorazowo zapisywać nazwiska tak wielu autorów, jak jest to konieczne dla rozróżnienia obydwu pozycji.
- Jeżeli cytujemy prace różnych autorów o tym samym nazwisku, należy każdorazowo w odsyłaczu podawać inicjały imion tych autorów.

[J.B. Kowalski, 2015]

- Jeżeli cytujemy kilka prac tego samego autora opublikowanych w tym samym roku, po dacie wydania należy dopisać małą literę „a”, „b” itd.

[Kowalski, 2017a]

- **Przy dosłownym przytaczaniu tekstu należy podać numery stron.**

- Cytowanie pośrednie:

[1966, za: Nowak, 2000]

- Cytowanie dzieł klasycznych:

[Platon, tłum. 1980]

Zapis w *Bibliografii* nie jest wymagany dla dzieł klasycznych, takich jak prace starożytnych Greków, Rzymian czy dzieła religijne. W takiej sytuacji należy po prostu oznaczyć w pierwszym odsyłaczu w tekście wydanie, z którego się korzysta. Fragmenty klasycznych prac są jednakowo oznaczane we wszystkich wydaniach numeracją rozdziałów, wersetów itp. Do oznaczenia fragmentu pracy, z którego się korzysta, należy więc użyć tych oznaczeń zamiast numerów strony.

[*Biblia Tysiąclecia*, Pnp 2,10–14]

SCHEMAT OPISU BIBLIOGRAFICZNEGO
(bibliografia załącznikowa będąca wykazem wykorzystanej literatury)

• WYDAWNICTWO ZWARTE (KSIĄŻKA)

Nazwisko, X., Nazwisko, X.Y. (rok). *Tytuł książki*. Miejsce wydania: Wydawnictwo.

Kowalski, A., Nowak, B.C. (2017). *Zasady poprawnego cytowania*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.

• KSIĄŻKA NAPISANA POD REDAKCJĄ

Nazwisko, X. (red.). (rok). *Tytuł książki*. Miejsce wydania: Wydawnictwo.

Kowalski, A. (red.). (2017). *Zasady poprawnego cytowania*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.

• ROZDZIAŁ W PRACY ZBIOROWEJ

Nazwisko, X. (rok). Tytuł rozdziału. W: *Tytuł książki* (s. strona początku–strona końca), Y. Nazwisko, Z. Nazwisko (red.). Miejsce wydania: Wydawnictwo.

Nowak, G. (2017). Jak sporządzać przypisy. W: *Zasady poprawnego cytowania* (s. 28–39), A. Kowalski (red.). Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.

• ARTYKUŁ W WYDAWNICTWIE CIĄGŁYM (CZASOPIŚMIE)

– w którym każdy kolejny numer/zeszyt w ramach jednego rocznika ma osobną numerację stron (w każdym zeszycie pierwsza strona opatrzona jest numerem 1:

Nazwisko1, X., Nazwisko2, X.Y., Nazwisko3, Z. (rok). Tytuł artykułu, *Tytuł Czasopisma*, nr rocznika(nr zeszytu), strona początku–strona końca.

Kowalski, A., Nowak, B.C., Różański, Z. (2017). Bibliografia bez tajemnic, *Czasopismo Miłośników Poprawnej Polszczyzny*, 26(15), s. 26–42.

– w którym artykuł w czasopiśmie, w którym kolejne numery/zeszyty (*issues*) w ramach jednego rocznika nie mają osobnej numeracji stron (pierwsza strona w kolejnym zeszycie opatrzona jest numerem kolejnym, po ostatniej stronie w zeszycie poprzednim):

Nazwisko, X., Nazwisko2, X.Y., Nazwisko3, Z. (rok). Tytuł artykułu, *Tytuł Czasopisma*, nr rocznika, strona początku–strona końca.

Kowalski, A., Nowak, B.C., Róžański, Z. (2017). Bibliografia bez tajemnic, *Czasopismo Miłośników Poprawnej Polszczyzny*, nr 58, s. 18–35.

– z numerem DOI (*Digital Object Identifier*), należy podać go na końcu zapisu bibliograficznego

Nazwisko, X., Nazwisko2, X.Y. (rok). Tytuł artykułu, *Tytuł Czasopisma*, nr rocznika, strona początku–strona końca. DOI: xxxxxxxx.

Kowalski, A., Nowak, B.C., (2017). Bibliografia bez tajemnic, *Czasopismo Miłośników Poprawnej Polszczyzny*, 58, s. 18–35. DOI: 10.1000/182.

• ŹRÓDŁA INTERNETOWE

Nazwisko, X. (rok). *Tytuł tekstu*, adres strony internetowej (dostęp: DD.MM.ROK).

Należy zamieszczać pełen link do źródła, nie tylko ogólny adres strony internetowej.

• PUBLIKACJE OBCOJĘZYCZNE

W przypisach publikacji obcojęzycznych stosuje się zasady i skróty właściwe dla danego języka, np. w języku angielskim ed. (wyd.), Ed./Eds. (red.)*. Niezależnie od tej zasady w dokumentach niesamoistnych wydawniczo przyimek „w” poprzedzający tytuł książki, oraz skrót „s.” na oznaczenie liczby stron zawsze zapisuje się w języku polskim (nie „in”, nie „p.”).

* Przykłady dla języka niemieckiego:

Bd. (Band – tom), Bde. (Bände – tomy), T. (Teil – część), H. (Heft – zeszyt), Nr. (Nummer – numer), Hrsg. lub hrsg. von (Herausgeber – red., herausgegeben von – pod red.), Tfl. (Tafel – tablica), Abb. (Abbildung – rycina).

Szanowni Autorzy,

Oficyna Wydawnicza rekomenduje korzystanie z programów komputerowych umożliwiających zarządzanie bibliografią i przypisami, służących ich ujednoczeniu, np. Citavi, Endnote czy Mendeley. Jednocześnie prosimy, aby unikać korzystania z tego rodzaju automatycznego rozwiązania wbudowanego w program Word.

SYSTEM NUMERYCZNY (MLA – *Modern Language Association*)

To w istocie uproszczona forma systemu harwardzkiego, w której w tekście głównym zamiast schematu [autor+data+strona] wstawia się cyfrę w nawiasie kwadratowym, np. [3]. Natomiast bibliografię sporządza się nie w porządku alfabetycznym, a właśnie numerycznym. Pozostałe elementy schematu zapisu opisu bibliograficznego pozostają takie jak w systemie harwardzkim.

SCHEMAT ODSYŁACZY W TEKŚCIE

• Odwołując się do literatury w tekście głównym należy podać w nawiasie kwadratowym numer pozycji z bibliografii załącznikowej wraz z numerem strony, z której pochodzi cytowany fragment.

[3, s. 1]

Zapis ten oznacza, że autor odwołuje się do fragmentu na stronie 1 książki wymienionej w bibliografii pod numerem 3.

SCHEMAT OPISU BIBLIOGRAFICZNEGO (bibliografia załącznikowa będąca wykazem wykorzystanej literatury)

1. ...
2. ...
3. Nazwisko, X., Nazwisko, X.Z. (rok). *Tytuł książki*. Miejsce wydania: Wydawnictwo.
4. Nazwisko, X. (red.). (rok). *Tytuł książki*. Miejsce wydania: Wydawnictwo.
5. Nazwisko, X. (rok). Tytuł rozdziału. W: Y. Nazwisko, B. Nazwisko (red.), *Tytuł książki* (s. strona początku–strona końca). Miejsce wydania: Wydawnictwo.
6. Nazwisko, X., Nazwisko2, X.Y., Nazwisko3, Z. (rok). *Tytuł artykułu*, „Tytuł Czasopisma”, nr rocznika(nr zeszytu), strona początku–strona końca.
7. Nazwisko, X., Nazwisko2, X.Y. (rok). *Tytuł artykułu*, „Tytuł Czasopisma”, nr rocznika, strona początku–strona końca. DOI: xxxxx.
8. ...
9. ...

SYSTEM TRADYCYJNY (klasyczny)

Polega na wprowadzeniu do tekstu głównego odsyłaczy liczbowych (w indeksie górnym), którym odpowiada tak samo oznaczony przypis źródłowy zamieszczony u dołu strony, zawierający informację o cytowanej publikacji, opisanej zgodnie z obowiązującym schematem. Numer przypisu w tekście może być umieszczony w dowolnym miejscu zdania przed znakiem interpunkcyjnym, jeśli znajdzie się w jego sąsiedztwie, np. przykład³, przykład⁵. Wyjątek stanowią cudzysłów, wykrzyknik, pytajnik; tu odnośnik pojawia się po nich.

INFORMACJE OGÓLNE

- Przypisy należy umieszczać u dołu strony, a nie na końcu rozdziału, stosować numerację ciągłą w obrębie całej pracy (w przypadku jednego autora) lub w obrębie rozdziałów (jeśli autorów jest więcej).
- Sporządzając przypisy, przywołane publikacje należy opisać w ten sam sposób, co w bibliografii, ale nazwę autora zacząć od inicjału imienia, potem dopiero umieścić nazwisko.
- Stosując skróty wykorzystywane w przypisach, należy zdecydować się na wersję polską lub łacińską i pozostać jej wiernym. Skróty łacińskie należy zapisywać pismem pochyłym (*kursywą*). Między członami skrótów nie należy stawiać spacji, podobnie jak między inicjałami imion autorów.

Zestawienie łacińskich i polskich skrótów wykorzystywanych w przypisach i opisach bibliograficznych

ibid./ib. (*ibidem*) = tamże/j.w. – zastępuje dane bibliograficzne podane w przypisie bezpośrednio poprzedzającym

loc.cit./l.c. (*loco citato*) = miejsce cytowane – zastępuje dane bibliograficzne: tytuł, podtytuł, adres wydawniczy dokumentu już raz opisanego we wcześniejszym przypisie wraz ze stronami

passim = wszędzie, tu i ówdzie – zastępuje numery stron, jeśli odsyła się czytelnika do informacji zamieszczonej na większości stron przywoływanego dokumentu, stosowane także w indeksach

op.cit. (*opus citatum* lub *opere citato*) = dz.cyt. (dzieło cytowane lub w dziele cytowanym) – zastępuje dane bibliograficzne: tytuł, podtytuł, adres wydawniczy dokumentu już raz opisanego we wcześniejszym przypisie, nie zastępuje stron cytowania

ed.cit. (*edito citata*) = wyd.cyt. (wydanie cytowane)

id. (*idem*) = tenże – zastępuje imię i nazwisko autora (r. męski)

ead. (*eadem*) = taż, teź – zastępuje imię i nazwisko autora (r. żeński)

v. (*vide*) = zob. (zobacz), patrz

cf. (*confer*) = por. (porównaj)

(sic!) = tak [właśnie]

vol. (*volumen*) = wol. (wolumin)

et al. (*et alli*) = i in. (i inni/inne)

s.l. (*sine loco*) = [b.m.] bez miejsca

s.n. (*sine nomine*) = [b.w.] bez wydawcy

s.a. (*sine anno*) = [b.r.w.] bez roku wydania

oprac. (opracowanie, opracował/ła/li)

red. (redakcja, redaktor/ka/rzy)

popr. (poprawione)

poszerz. (poszerzone)

rozszerz. (rozszerzone)

uzup. (uzupełnione)

zm. (zmienione)

przekł. (przekład)

przeł. (przełożył/ła/li)

tłum. (tłumaczenie, tłumaczył/ła/li)

s. (strona0y)

t. (tom)

nr (numer)

z. (zeszyt)

cz. (część)

wyd. (wydanie)

wydaw. (wydawnictwo)

SCHEMAT PRZYPISU W TEKŚCIE / OPISU BIBLIOGRAFICZNEGO

• WYDAWNICTWO ZWARTE (KSIĄŻKA)

– przypis

Pierwsza litera/litery imienia/imion Nazwisko, *Tytuł pisany kursywą*, Nazwa wydawnictwa, Miejsce wydania Rok wydania, strona/y.

Np. A.K. Zawadzka, *Ekonomia dla opornych*, Dom Wydawniczy Hekla, Warszawa 2016, s. 15–20.

– bibliografia

Zawadzka A.K., *Ekonomia dla opornych*, Dom Wydawniczy Hekla, Warszawa 2016.

• KSIĄŻKA NAPISANA POD REDAKCJĄ

– przypis

P. Płoszajski (red.), *Spoleczna odpowiedzialność technologii*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2016, s. 15–20.

– bibliografia

Płoszajski P. (red.), *Spoleczna odpowiedzialność technologii*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2016, s. 15–20.

• ROZDZIAŁ W PRACY ZBIOROWEJ

– przypis

G. Aniszewska-Banaś, *Percepcja wobec wirtualizacji świata – zmiana kodów postrzegania*, w: *Spoleczna odpowiedzialność technologii*, P. Płoszajski (red.), t. 1, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2016, s. 33–43.

– bibliografia

Aniszewska-Banaś G., *Percepcja wobec wirtualizacji świata – zmiana kodów postrzegania*, w: *Spoleczna odpowiedzialność technologii*, P. Płoszajski (red.), t. 1, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2016, s. 33–43.

• PUBLIKACJE OBCOJĘZYCZNE

W przypisach publikacji obcojęzycznych stosuje się zasady i skróty właściwe dla danego języka, np. w języku angielskim ed. (wyd.), Ed./Eds. (red.)*. Niezależnie od tej zasady w dokumentach niesamoistnych wydawniczo przyimek „w” poprzedzający tytuł książki, oraz skrót „s.” na oznaczenie liczby stron zawsze zapisuje się w języku polskim (nie „in”, nie „p.”).

Jeśli praca publikowana nakładem OW SGH jest w języku angielskim, a autor powołuje się na pozycje w języku polskim, wówczas „w” zastępujemy „in”, zaś „s.” skrótem „p.” lub „p.p.” w przypadku przedziału stron.

* Przykłady dla języka niemieckiego:

Bd. (Band – tom), Bde. (Bände – tomy), T. (Teil – część), H. (Heft – zeszyt), Nr. (Nummer – numer), Hrsg. lub hrsg. von (Herausgeber – red., herausgegeben von – pod red.), Tfl. (Tafel – tablica), Abb. (Abbildung – rycina).

• ARTYKUŁ W WYDAWNICTWIE CIĄGŁYM (CZASOPIŚMIE)

– czasopismo polskojęzyczne

Pierwsza litera/litery imienia/imion Nazwisko, *Tytuł pisany kursywą*, „Nazwa czasopisma w cudzysłowie” rok wydania, numer czasopisma, strona.

T. Biłyk, *Holokracje – empowerment w organizacji*, „Edukacja Ekonomistów i Menedżerów” 2016, nr 1, s. 157.

– czasopismo obcojęzyczne

W przypisach publikacji obcojęzycznych stosuje się zasady i skróty właściwe dla danego języka. Niezależnie od tej zasady skrót „s” na oznaczenie liczby stron zawsze zapisuje się w języku polskim. Anglojęzyczne tytuły artykułów, periodyków i książek zapisujemy wielkimi literami oprócz spójników, przedimków itp., cudzysłów górny w przypadku czasopism.

Np. R. Kusa, *Internalization of the Enterpreneurial Activity of Social Puropose Organization*, „International Journal od Management and Economy” 2016, vol. 52, no. 6, s. 7.

– Czasopismo polskojęzyczne lub książka w obcojęzycznej publikacji

Tytuły artykułów, książek, czasopism, nazwy wydawnictw i miejscowości zapisujemy w języku polskim. W celu przybliżenia tych treści obcojęzycznemu czytelnikowi tłumaczenie można podać w nawiasie kwadratowym.

Np. E. Czarny, *Gospodarka współdzielenia [Sharing economy]*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2017.

Jeśli czasopismo zawiera numer DOI (*Digital Object Identifier*), należy podać go na końcu zapisu bibliograficznego.

• ŹRÓDŁA INTERNETOWE

Nazwisko X., *Tytuł tekstu*, adres strony internetowej (dostęp: DD.MM.ROK)

Należy zamieszczać pełen link do źródła, nie tylko ogólny adres strony internetowej.